

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ίστορία τοῦ Δυρραχίου καὶ τῆς Περιφερείας του: Ἐκδοσις Ἀδελφότητος Δυρραχιτῶν, συγγραφικὴ ἐπιμέλεια **ΘΕΟΔΩΡΟΥ Κ. ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ** (Γυμνασιάρχου), Ἀθήναι, 1983, σελ. 160.

Ἡ ἔρευνα τῆς τοπικῆς ἱστορίας ὑπῆρξε πάντοτε ἐπιτερπῆς ἐνασχόλησις ἱστοριοδιφῶν, ἐπιστημόνων καὶ ἐρασιτεχνῶν, καὶ συμβολὴ εἰς τὴν ἔθνικὴν ἱστορίαν σημαντικῆ, καθ' ὅτι θησαυρίζονται δι' αὐτῆς στοιχεῖα χρήσιμα, τὰ ὁποῖα ἄλλως θὰ ἔλάνθανον τῆς προσοχῆς τοῦ ἱστορικοῦ ἢ δὲν θὰ εὑρισκον πάντοτε θέσιν εἰς μίαν συγγραφὴν καθολικῆς ἱστορίας. Τὴν σχετικὴν κίνησιν ἐπιρρωνύει καὶ ἡ ὑπαρξὶς τοπικῶν συλλόγων εἰς τὴν πρωτεύουσαν μὲ κυρίαν ἐπιδίωξιν τὴν ἐπίδειξιν στοργῆς τῶν μελῶν τῶν πρὸς τὴν γενέτειραν καὶ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν προαγωγὴν πνευματικῶν καὶ πολιτιστικῶν κινήσεων.

Εἰς τὸ πλαίσιον τῆς σχετικῆς δραστηριότητος καταλέγεται καὶ τὸ ἀνωτέρω ἔργον, τοῦ ὁποῖου ἐπιχειρεῖται συνοπτικὴ παρουσίασις. Ὁ συγγραφεὺς του, ἔγκριτος ἐκπαιδευτικὸς, διατηρῶν τὰς πνευματικὰς του ἐφέσεις καὶ μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἀπὸ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, μὲ ἔκδηλον τὸν νόστον πρὸς τὴν γενέτειραν, ἀφορμᾶται ἐκ τῆς παροχῆς γενικῶν πληροφοριῶν διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀρχαίου Δυρραχίου τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς εἰσαγωγικῆς παρουσιάσεώς του μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Παρέχει ἀκολούθως τὴν Γεωλογίαν καὶ τὴν Γεωγραφίαν τοῦ χώρου μὲ λεπτομερῆ ἀναφορὰν εἰς θέσεις καὶ τοπωνύμια.

Ἔπονται κεφάλαια διὰ τὴν Ἀρχαίαν Ἱστορίαν, τὴν Βυζαντινὴν καὶ τὴν Τουρκοκρατίαν μὲ παράθεσιν κειμένων καὶ συζήτησιν ἀναφουομένων κατὰ τὴν ἔρευναν φιλολογικῶν καὶ ἱστορικῶν προβλημάτων. Ἡ περίοδος τῆς Τουρκοκρατίας μάλιστα ἀντιμετωπίζεται ἐκτενέστερον. Τοιοῦτοτρόπως παρέχονται πληροφορίες διὰ τὴν γενικὴν κατάστασιν τῆς περιοχῆς, τὰ δημογραφικὰ δεδομένα, τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν διοίκησιν, τὴν παιδείαν καὶ γίνεται συνοπτικὴ παρουσίασις πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ συμβολὴ τοῦ Δυρραχίου εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα θεωρεῖται εὐρύτερον καὶ ἐντάσσεται εἰς τὸ περίγραμμα σημαντικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Πελοποννήσου, μὲ παράθεσιν κειμένων καὶ στοιχείων ἀπὸ τὴν τοπικὴν λαϊκὴν παράδοσιν.

Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν παρακολουθεῖται ἡ πορεία τοῦ Δυρραχίου καὶ τῶν κατοίκων του εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ἐνασχολήσεις καὶ τὸν τρόπον τῆς διαβιώσεώς των. Ἡ ἀναφορὰ εἰς πρόσωπα καὶ οἰκογενεῖας καὶ ἡ ὑπογράμμισις τῆς συμβολῆς ὄρισμένων εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου εἶναι ἐνδιαφέρουσα καὶ διδακτικῆ. Ἡ προσφορὰ τοῦ «Ἑλληνικοῦ Σχολείου» τοῦ ἀποτελεῖ τεκμήριον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς παιδείας εἰς τὴν περιοχὴν. Ἡ συμμετοχὴ Δυρραχιτῶν εἰς τοὺς καλλινίκους ἀγῶνας τοῦ ἔθνους κατὰ τὰς ἐξορμήσεις τοῦ 1912-13 καὶ ἀκολούθως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων εἶναι ἐνδιαφέρουσα καὶ κινεῖται παραλλήλως πρὸς πρόσωπα καὶ ἀνάλογα γεγονότα καὶ ἄλλων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Τὸ βιβλίον κατακλείεται μὲ ἱστορήσιν τῶν κατὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ προσφορὰν τῆς

«Ἀδελφότητα Δυρραχιτῶν ἐν Ἀττικῇ», ἡ ὁποία μὲ τὴν ἀρωγὴν καὶ τῶν ἀποδήμων συνέβαλεν εἰς τὴν κατασκευὴν σημαντικῶν ἔργων εἰς τὴν περιοχὴν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀνθρωπιστικὴν καὶ πολιτιστικὴν τῆς ἀνάπτυξιν.

Ὁ συγγραφεὺς μὲ στοργὴν πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα, ἐπιμέλειαν διὰ τὴν συλλογὴν καὶ κατάταξιν τοῦ ὕλικου, σεβασμὸν πρὸς τὸ ἔργον παλαιότερων καὶ συγχρόνων του καὶ ὑποδειγματικὴν μετριοφροσύνην παρέδωκε διὰ τῆς εὐεργετικῶς δρώσης «Ἀδελφότητα Δυρραχιτῶν» τὸ βιβλίον του κυρίως εἰς τοὺς συγχρόνους καὶ ἐπιγιγνομένους Δυρραχίτας δι' ἐνημέρωσιν, αὐτογνωσίαν καὶ ὑπόμνησιν τοῦ χρέους πρὸς τὴν γενέθλιον γῆν, χωρὶς νὰ εἶναι τοῦτο ἄμοιρον σημαντικῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας καὶ γενικωτέρου ἔθνικοῦ ἐνδιαφέροντος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝ. ΒΛΑΧΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Π. ΠΑΠΑΘΕΩΔΩΡΟΥ, Ὁ Αὐτονομιακὸς Ἀγῶνας τῆς Βορείου Ἠπείρου 1914, Ἀθήναι 1985, σελ. 126.

Ἡ ἑλληνικωτάτη Βόρειος Ἠπειρος μὲ τὸ ὑπερέχον ἀριθμητικῶς καὶ ποιοτικῶς ἑλληνικόν της στοιχεῖον, τὸ πολιτιστικόν της προβάδισμα καὶ τὴν εἰς τὰ γράμματα, τὴν παιδείαν καὶ τὴν φιλογένειαν διάκρισίν της ὑφίσταται κατὰ τὴν τελευταίαν ἑβδομηκονταετίαν δεινὴν δοκιμασίαν. Ἐνῶ μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον λαοὶ χαμηλῆς στάθμης ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των, ἡ Β. Ἠπειρος παραμένει ὑπόδουλος, στερουμένων τῶν κατοίκων της καὶ αὐτῶν τῶν στοιχειωδεστέρων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα διεθνεῖς συνθήκαι καθιέρωσαν καὶ παγκόσμιοι ὀργανισμοὶ ἐγγυῶνται τὴν ὑπαρξίν των. Τοιοῦτοτρόπως διεμορφώθη καὶ συντηρεῖται ὑπὸ τῆς Διεθνoῦς Διπλωματίας τὸ λεγόμενον «Βορειοηπειρωτικόν», τὴν ὀξύτητα τοῦ ὁποῖου ἐπαυξάνει ἔντονος προπαγανδιστικὴ δραστηριότης, ἡ ὁποία πρὸς μεγάλην ἔθνικὴν ζημίαν ἀποπροσανατολίζει καὶ ἀπομακρύνει πολλοὺς ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν εἰς τὸ ἔξωτερικόν καὶ παρ' ἡμῖν.

Εὐδοίωνον σημεῖον δι' ἐξομάλυνσιν τοῦ ἔθνικοῦ αὐτοῦ προβλήματος καὶ ἐλπίδα λυτρώσεως τῶν χειμαζομένων Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν ἀποτελεῖ τὸ σημειούμενον τελευταίως ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἡ Μήτηρ καὶ Τροφὸς τοῦ Γένους Ἐκκλησία καλλιεργεῖ καὶ ἡ προσφορὰ ἔθνικῶν σωματείων καὶ φιλογενῶν ἰδιωτῶν ἐπιρρωνύει. Ἐν τῷ πλαίσιῳ τῆς σχετικῆς δραστηριότητος οὐσιαστικὴν συμβολὴν πρὸς πληρεστέραν διερεύνησιν τοῦ ἔθνικοῦ καὶ ἱστορικοῦ αὐτοῦ θέματος ἀποτελεῖ καὶ τὸ ὑπὸ παρουσίας βιβλίον τοῦ Ἠπειρώτου ἱστορικοῦ ἔρευνητοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μ. Ἐκπαίδευσεως Ἀποστόλου Παπαθεοδώρου.

Ὁ συγγραφεὺς, ἐν συνεχείᾳ παλαιότερων ἐργασιῶν του διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἠπείρου, παρέχει ἤδη σύντομον, ἀλλὰ περιεκτικόν καὶ κατατοπιστικόν ἐγχειρίδιον μὲ ἐπιστημονικὴν τεκμηρίωσιν βάσει καὶ νεωτέρων στοιχείων μελέτης τοῦ «Βορειοηπειρωτικοῦ» προβλήματος. Ἀφοῦ προλογικῶς συνδέει τὸν δι' ἀπελευθέρωσιν τῆς Β. Ἠπείρου ἀγῶνα πρὸς ἐκεῖνον τοῦ 1912-13, «τοῦ